

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **I., a. s.,** zastoupeného Mgr. Filipem Lederem, advokátem se sídlem Lidická 57, Brno, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně,** se sídlem nám. Svobody 4, Brno, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 29 Ca 145/2003,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 29 Ca 145/2003, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým soud zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Brně (dále též „žalovaný“) ze dne 24. 2. 2003, č. j. 8149/02/FŘ/140. Citovaným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Finančního úřadu Brno II ze dne 30. 10. 2002, č. j. 135647/02/289960/1859.

Stěžovatel v kasační stížnosti předně namítá, že krajský soud rozhodl ve věci samé bez nařízení jednání, aniž by stěžovatel s tímto postupem vyjádřil souhlas. Tím porušil ustanovení § 49 a § 51 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovateli rovněž nebylo doručeno vyjádření žalovaného a nemohl tak na ně reagovat. V tom je nutno spatřovat porušení čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod a čl. 96 Ústavy ČR.

Stěžovatel dále namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, který se nevypořádal s celým obsahem žaloby.

Stěžovatel rovněž tvrdí nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení. Tuto nezákonnost spatřuje v tom, že rozhodnutí správce daně nebylo vydáno formou platebního výměru nebo jinak ve smyslu ustanovení § 32 odst. 8 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále též „daňový řád“). K tomu odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 469/98 a sp. zn. IV. ÚS 186/96.

Stěžovatel se domnívá, že krajský soud nesprávně vyložil ustanovení § 13 a § 13b odst. 2 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí v tehdy platném znění. Nesouhlasí totiž se závěrem, že daňovým poplatníkem daně z nemovitostí je po celé zdaňovací období pouze ta osoba, která nemovitosti vlastnila k 1. 1. daného kalendářního roku, bez ohledu na další změny v jejich vlastnictví. Stěžovatel se domnívá, že druhá věta ustanovení § 13 zákona č. 338/1992 Sb. nemůže znamenat, že skutečnosti rozhodné pro daňovou povinnost, k nimž se nepřihlíží, mohou zahrnovat též změnu v subjektu poplatníka této daně. Subjekt totiž není právní skutečností a pod zmíněnými změnami je proto nutno chápat toliko změny v předmětu daně. K tomu stěžovatel odkazuje i na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 469/98. V daném případě byla poplatníkem daně z nemovitostí společnost A. r., s. r. o., které však tato povinnost nebyla nikdy uložena, a proto tato povinnost nemohla přejít na stěžovatele, jelikož bývalý vlastník nemá a neměl žádný daňový nedoplatek. Stěžovatel totiž tvrdí, že krajský soud chybně vyložil ustanovení § 13b odst. 2 zákona č. 338/1992 Sb., neboť z něj údajně vyplývá, že dojde-li v průběhu zdaňovacího období ke změně vlastnických nebo jiných práv k nemovitostem, přechází na nového poplatníka (tzn. nabyvatele nemovitosti) 1. lednem následujícího zdaňovacího období povinnost uhradit pouze daňový nedoplatek za část tohoto období do okamžiku změny vlastnických nebo jiných práv.

Za zcela zásadní považuje stěžovatel skutečnost, že správce daně uložil daňovou povinnost společnosti N., s. r. o. (poznámka soudu: původní vlastník nemovitostí) platebními výměry vydanými dne 14. 6. 1999, tzn. až jeden a půl roku poté, co měla tato daňová povinnost přejít na společnost A. r., s. r. o. a půl roku poté, co měla přejít na stěžovatele. Již z tohoto důvodu proto nemohla na stěžovatele přejít povinnost uhradit daňový nedoplatek. Z toho stěžovatel dovozuje, že buď byla daň společnosti N., s. r. o. vyměřena správně a stěžovatel žádnou daňovou povinnost neměl, anebo jsou platební výměry vydané vůči společnosti N., s. r. o. nicotné, neboť byla povinnost zaplatit daň sdělena někomu, kdo ji v daný okamžik již neměl povinnost platit. K této námitce však krajský soud vůbec nepřihlédl, v čemž stěžovatel spatřuje zásah do svých procesních práv. Navíc stěžovatel nemohl vědět o tom, že původní vlastník nemovitostí N., s. r. o. má nedoplatek na dani z nemovitostí a tuto skutečnost v době jejich převodu nemohl nijak zohlednit. V tom stěžovatel spatřuje i porušení zásady právní jistoty.

Proto stěžovatel navrhuje napadený rozsudek krajského soudu zrušit.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že forma rozhodnutí obstojí, jelikož v daném případě jím byla uložena povinnost zaplatit daňový nedoplatek a nebyl jím stanoven základ daně a daň. K výkladu ustanovení § 13b odst. 2 zákona č. 338/1992 Sb. žalovaný argumentuje tím, že na stěžovatele přešla dnem 1. 1. 1999 povinnost úhrady předmětných daňových nedoplatků za předchozího poplatníka, tzn. společnosti N., s. r. o., protože poplatníkem daně z nemovitostí je po celé zdaňovací období osoba, která měla postavení daňového poplatníka k 1. lednu tohoto období. Pokud v průběhu tohoto zdaňovacího období dojde ke změně vlastnických či jiných práv k nemovitosti, k této změně se nepřihlíží.

Žalovaný navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu správního a soudního spisu ke stížnostním námitkám plyne, že stěžovatel nabyl do svého vlastnictví blíže specifikované nemovitosti od společnosti A. r., s. r. o., a to na základě prohlášení o vložení těchto nemovitostí do základního jmění stěžovatele ze dne 8. 12. 1998, s právními účinky vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí ze dne 9. 12. 1998. Společnost A. r., s. r. o. nabyla vlastnictví k těmto nemovitostem od společnosti N., s. r. o. na základě kupní smlouvy ze dne 29. 10. 1997 s právními účinky vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí ke dni 30. 10. 1997.

Proto Finanční úřad Brno II shora citovaným rozhodnutím ze dne 30. 10. 2002 o stanovení daně k úhradě stěžovateli uložil povinnost uhradit daňový nedoplatek za původního poplatníka ve výši 20 394 Kč, a to za roky 1996 a 1997. Odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítl žalovaný výše označeným rozhodnutím.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku vycházel z toho, že daňovým poplatníkem daně z nemovitostí je pro celé zdaňovací období (kalendářní rok) pouze ta osoba, která nemovitosti vlastnila k 1. 1. daného zdaňovacího období, i když by v průběhu roku došlo k dalším změnám ve vlastnictví nemovitostí. Na stěžovatele tak přešly daňové nedoplatky předchozího daňového poplatníka N., s. r. o.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost a nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu, tzn. že uplatnil (byť nikoliv výslovně) kasační důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) a a) s. ř. s.

První námitkou, jejíž důvodností se Nejvyšší správní soud musel zabývat, bylo tvrzené porušení ustanovení § 49 a § 51 s. ř. s., neboť stěžovatel uvádí, že bylo rozhodnuto bez jednání, ačkoliv s tímto postupem nevyslovil souhlas. Jak totiž již Nejvyšší správní soud konstatoval v jiných svých rozhodnutích (viz např. rozsudek sp. zn. 6 Azs 28/2003, in: č. 482/2005 Sb. NSS), pokud by tato námitka byla shledána důvodnou, pak již jen toto konstatování musí vést ke zrušení napadeného rozsudku, neboť odnětí možnosti jednat před soudem by představovalo vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí. Přitom s. ř. s. odnětí možnosti jednat před soudem nepodřazuje pod důvod podávaný z ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř.s. (zmatečnost řízení), nýbrž tato námitka spadá pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v jiné vadě řízení, mohla-li mít tato vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé).

K tomu z obsahu soudního spisu plyne, že krajský soud stěžovateli zaslal vyjádření žalovaného (č. l. 29), které bylo jeho právnímu zástupci doručeno dne 21. 4. 2005. Již dne 28. 4. 2005 krajský soud vydal kasační stížností napadený rozsudek, v jehož odůvodnění uvedl, že „ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání, neboť byly splněny podmínky § 51 odst. 1 s. ř. s.“

Ze soudního spisu je nicméně patrno, že stěžovatel v žádném podání neuvedl, že souhlasí s rozhodováním bez nařízení jednání (viz zejména žaloba ze dne 25. 4. 2003),

a krajský soud se jej v tomto směru vůbec nedotázal. Tím, že následně rozhodl bez nařízení jednání, proto porušil kogentní dikci ustanovení § 51 s. ř. s., která mu takový postup neumožňuje. Nejvyšší správní soud tak musí uzavřít, že bylo-li krajským soudem ve věci rozhodnuto, aniž by stěžovateli byla dána možnost jednat před soudem, nelze takový proces za situace, kdy nebyly splněny zákonem stanovené podmínky pro rozhodnutí věci bez nařízení jednání, shledat spravedlivým. Účastníku totiž nelze upřít právo na veřejné projednání jeho věci v jeho přítomnosti včetně možnosti vyjádřit se k věci, jak je mu garantováno článkem 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. K takovému závěru Nejvyšší správní soud dospívá i s přihlédnutím k rozhodovací praxi Ústavního soudu, přičemž poukazuje například na jeho nález sp. zn. I. ÚS 57/94 ze dne 2. 2. 1995 nebo sp. zn. IV. ÚS 97/94 ze dne 20. 2. 1995, v nichž judikované názory lze v obecné rovině beze zbytku aplikovat i na právní věc projednávanou a rozhodovanou podle právního stavu účinného po 1. 1. 2003.

Rozhodnutí věci bez nařízení jednání za situace, kdy výzva k vyslovení souhlasu s takovým postupem podle § 51 s. ř. s. nebyla stěžovateli řádně doručena, tedy představuje vadu řízení, jež se dotýká samotné zákonnosti nyní napadaného rozsudku. Této námitce proto Nejvyšší správní soud přisvědčuje, v této části shledává kasační stížnost důvodnou a tato skutečnost je sama o sobě důvodem pro zrušení rozsudku. Již proto Nejvyšší správní soud musel napadený rozsudek Krajského soudu v Brně podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Nezákonnost postupu krajského soudu ostatně vyplývá i ze skutečnosti, kterou stěžovatel rovněž namítá, že mu nebylo umožněno reagovat na vyjádření žalovaného. Jak již je totiž popsáno výše, krajský soud stěžovateli sice předmětné vyjádření zaslal, nicméně nestanovil mu žádnou lhůtu k případné replice na ně a meritorně rozhodl již sedmý den po jeho doručení stěžovateli. Jakkoliv Nejvyšší správní soud nezpochybňuje skutečnost, že z ustanovení § 74 s. ř. s. pro krajský soud neplyne povinnost tuto lhůtu stanovit, je zároveň zjevné, že smysl tohoto ustanovení spočívá ve vytvoření reálné možnosti účastníku řízení uplatnit repliku, navíc za situace, kdy soud rozhoduje bez jednání. Takto nazíráno stěžovateli skutečně nebyla dána reálná možnost na vyjádření žalovaného jakkoliv smysluplně zareagovat, a to i s přihlédnutím ke skutečnosti, že toto vyjádření bylo vskutku argumentačně bohaté a hutné. Nelze opomenout ani fakt, že toto vyjádření je již ze dne 13. 11. 2002, takže krajský soud, který je dal k dispozici stěžovateli teprve po dvou a půl letech, nebyl v žádné časové tísni, pro kterou by musel meritorně rozhodnout bez toho, že by přiměřeně vyčkal na případnou repliku stěžovatele. Z obsahu odůvodnění napadeného rozsudku navíc vyplývá, že krajský soud vyjádření žalovaného obsáhle rekapituluje, takže se lze domnívat, že argumentaci v něm obsaženou při svém rozhodování vzal v potaz. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že postup krajského soudu v tomto směru nelze považovat za korektní, jelikož porušil procesní zásadu rovnosti zbraní účastníků řízení, a i proto jej nelze jako celek označit za spravedlivý.

Stěžovateli je ostatně nutno přisvědčit i v tom smyslu, že se krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku nevypořádal s celým obsahem žaloby. Z konfrontace žalobních bodů s odůvodněním napadeného rozsudku je patrno, že se soud např. vůbec nevyjádřil k žalobní námitce nabytí nemovitostí stěžovatelem od společnosti A. r., s. r. o. a nikoliv od společnosti N., s. r. o.; k tvrzení, že povinnost zaplatit daňový nedoplatek nebyla společnosti A. r., s. r. o. nikdy uložena a že proto tato povinnost nemohla přejít na stěžovatele; k námitce chybného posouzení koncepce daně z nemovitostí a nevypořádal se ani s citovaným

nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 107/2000. Rovněž v tomto směru proto Nejvyšší správní soud shledal, že je napadený rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil pro nepřezkoumatelnost [ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Krajský soud je v dalším řízení vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Za situace, kdy Nejvyšší správní soud shledal napadený rozsudek nepřezkoumatelným, se nemůže zabývat případným naplněním druhého uplatněného kasačního důvodu, kterým je nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, jelikož již z povahy věci je zřejmé, že tuto nezákonnost je možno hodnotit pouze v případě, kdy napadený rozsudek je přezkoumatelný.

Jen jako obiter dictum proto zdejší soud odkazuje na svůj právní názor, který vyslovil v řízení o kasační stížnosti stejného stěžovatele v rozsudku ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 2 Afs 28/2005, a z něhož je dostatečně patrný postoj k výkladu ustanovení § 13 a § 13b zákona č. 338/1992 Sb. v rozhodném znění.

Protože Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu